

Valtuustoaloite työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi ottamalla käyttöön TYÖOTE-toimintamalli

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää, että Pohjois-Savon hyvinvointialueella otetaan käyttöön Työterveyslaitoksen TYÖOTE-toimintamalli.

Pohjois-Savo on yhdessä muiden itäisen Suomen hyvinvointialueiden kanssa suuren sairastavuuden ja korkeiden työkyvyttömyyslukujen aluetta. Pohjois-Savon hyvinvointialueella yksi tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman keskeisiä tavoitteita on vähentää henkilöstön korkealla sairauspoissaoloja ja niistä aiheutuvia välittömiä ja välillisiä kustannuksia.

Työterveyshuollon ja julkisen terveydenhuollon sujuvalla yhteistyöllä ja työnjaolla voidaan tehokkaasti ehkäistä työkyvyttömyyttä ja vähentää sairauspoissaoloja sekä niistä yksilölle ja yhteiskunnalle aiheutuvia rasitteita.

TYÖOTE-toimintamallissa työterveyshuolto ottaa koordinoitavastuun erikoissairaanhoidossa tai sote-keskuksessa hoidetusta potilaasta ja huolehtii jatkotoimista, jotta työntekijä voi palata mahdollisimman pikaisesti työkykyisenä töihin. Näin työterveyshuollon osaaminen työkykyasioissa saadaan nykykäytäntöä nopeammin ja systemaattisemmin julkisen terveydenhuollon hyödynnettäväksi. Hyvinvointialueen terveydenhuollon ammattilaiset pystyvät näin keskittymään ydintehtäväänsä eli sairauksien hoitoon.

Toimintatavan jalkautuminen on ollut hidasta Pohjois-Savossa. Malli on käytössä mm. Keski-Suomessa ja tavoitteena on sen jalkauttaminen koko maahan.

TYÖOTE-malli koskee työssä olevia, joilla on järjestetty työterveyshuolto. Heille suunnatun palvelu- ja kuntoutusjärjestelmän kehittäminen vapauttaa julkisia resursseja niille, joilta työterveyshuolto puuttuu.

Toimintamallissa hoitava taho kirjoittaa todistuksen/lausunnon lyhyestä työkyvyttömyysjaksosta ja potilas ohjataan työterveyshuoltoon työhönpaluun tukitoimien ja työhönpaluun suunnittelemiseksi. Esimerkkejä:

- Toimistotyössä olevalle henkilölle asennetaan polven tekonivel:
  - o tällä hetkellä rutiinisti kirjoitetaan 3kk sairausloma kaikille kirurgin toimesta
  - o toimintamallissa 2 viikkoa sairausloma ja arvioidaan työterveyshuoltoon, kun kivut ovat hallinnassa ja liikkuminen onnistuu, voidaan työhönpaluu suunnitella työpaikan kanssa keskustellen esim. mukautetun työn, etätöiden tai osasairauspäivärahan avulla.

- Asiantuntijatyössä oleva keskivaikeasta masennuksesta kärsivä henkilö:
  - o tällä hetkellä usein kirjoitetaan kuukausien sairausloma tällaisessa tapauksessa
  - o toimintamallissa lyhyt sairausloma ja työterveyshuollossa moniammatillinen arvio. Mikäli potilas on halukas työhön, mutta esim. omaan työhön kognitiivinen/muu toimintakyky ei riitä voidaan hyödyntää esim. eläkevakuutusyhtiön työkokeilua psykososiaalisen kuormituksen suhteen kevyempään työhön. Mikäli jatkossa työllistyminen toteutuu matalammin palkattuun työhön, maksetaan potilaalle ansionmenetyksestä. Näin työkyvyttömyysriskiä saadaan pienennettyä.

Mallin avulla esim. lonkan tekonivelleikkauksen leikkauksen jälkeinen keskimääräinen sairausloma on lyhentynyt noin kuukaudella. Yhden sairauslomapäivän laskennallinen kustannus on 420€.

Toimintamallin käyttöönotolla voidaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstön osalta päästä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman sairauspoissaoloja koskevaan säästötavoitteisiin vuositasolla. Sovellettaessa toimintamallia koko hyvinvointialueen väestöön ovat hyödyt toimintamallista huomattavasti tätä merkittävämmät.

Lisätietoa

- [Vastuullinen työkyvyn tuki – TYÖOTE | Työterveyslaitos \(ttl.
https://www.ttl.fi/tutkimus/hankkeet/vastuullinen-tyokyvyn-tuki-tyootefi\)](https://www.ttl.fi/tutkimus/hankkeet/vastuullinen-tyokyvyn-tuki-tyootefi)
- [Politiikkasuositus: Työkykyä ja tuottavuutta hyvinvointialueille sote-toimijoiden yhteistyöllä | Työterveyslaitos \(ttl.fi\)](#)

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Pohjois-Savon hyvinvointialueella pyritään aktiiviseen TYÖOTE-toimintamallin käyttöönottoon sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja työkyvyttömyyden ehkäisemiseksi.